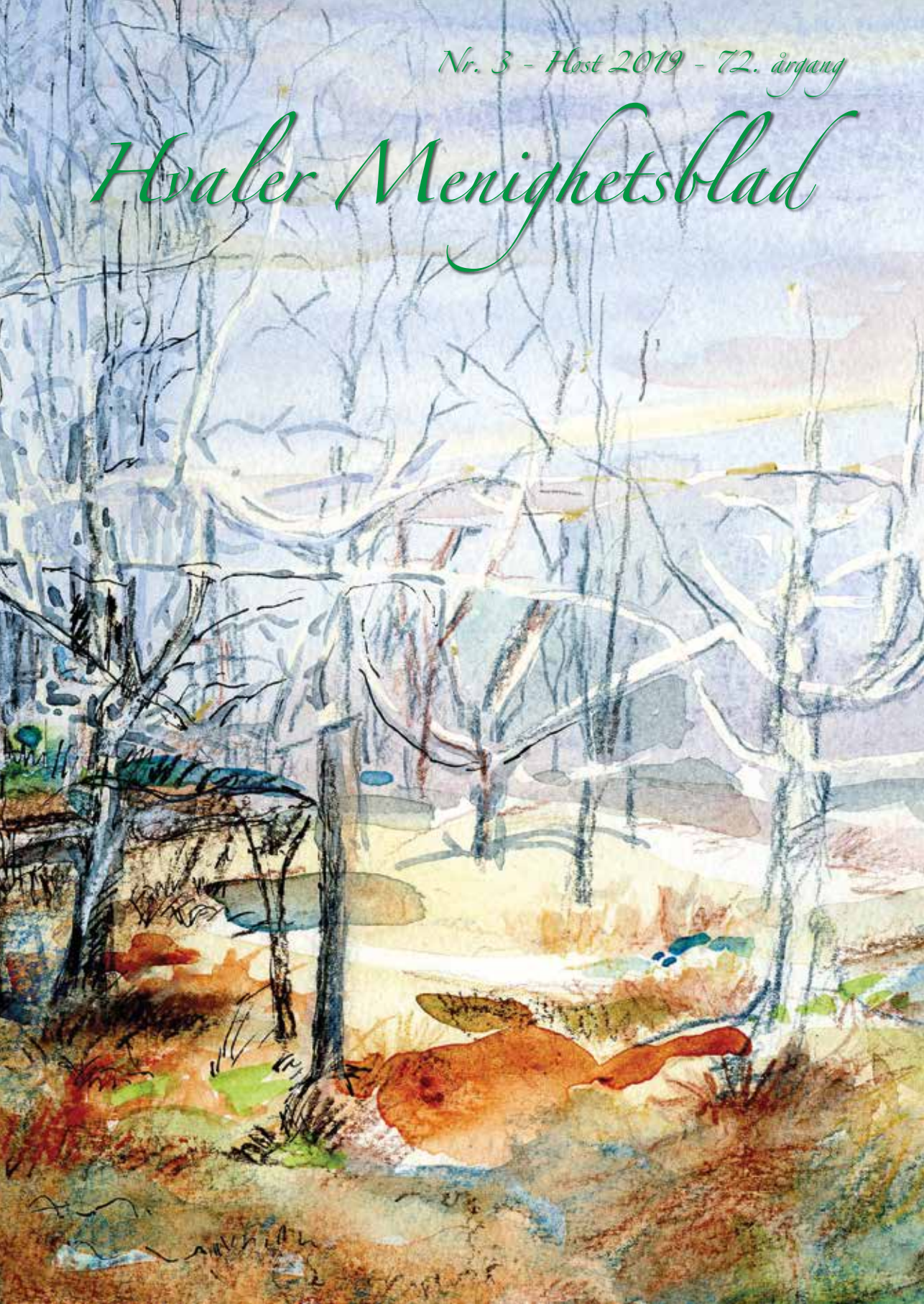

Nr. 3 - Høst 2019 - 72. årgang

Hvaler Menighetsblad

Innholdsfortegnelse:

Høsthilsen fra Grethe	3
Menighetsrådet melder	4
Menighetsrådets leder har ordet	6
Under himmelbuen	8
Vår nye kirkeverge	10
Velkommen til vår nye trosopplærer	12
Kultur i kirken	14
Etter sommer'n 2019: Kulturutvalget ser i speilet	16
Biskopens bier	18
Godt sagt – fortsatt	20
Håpets katedral vekker folk!	22
Hvaler Trivselkor er 35 år!	24
Glimt fra floraen på Hvaler	26
Ole Paus til Hvaler kirke – igjen	27
Allehelgensfeiring i Hvaler	28
Stille sanger og varme vers	29
Hvalers håpskonfirmanter	30
Barnesider	34
Velkommen til myldregudstjeneste	39
Når barn og foreldre synger sammen	40
Siden sist	42
Fra foreningslivet på Hvaler	52
Sorg og glede i våre kirker	53
Gudstjenester høsten 2019	54

Forside: Høst. Akvarell av Arild Ådnem

Foto side 2: Ragnar Bjørck

Grethe Hummel

I august publiserte Anita Reitan en artikkel i «verdidebatt.no», kalt «En prest og en gave». Hun omtaler seg selv som en av dem som aldri gikk i kirken og ikke hadde annet forhold til en prest enn som en seremonimester i tradisjonsbundne ritualer i familien.

En dag skjedde det noe i livet hennes. Hun fikk et akutt behov for å snakke med noen. På grunn av lang ventetid hos alle profesjonelle, falt valget, svært uventet, på en prest. Hun ble forundret over å bli møtt med «varme, åpenhet og humor» og med respekt for at samtalen ikke skulle handle om tro.

Da jeg leste hennes innlegg, ble jeg fylt av takknemlighet på mine kollegers vegne. Samtidig undres jeg over at det er et så stort behov for profesjonelle samtalepartnere. Selv om mange av oss har gode nettverk i form av familie og venner, kan det se ut som om få har tid til gode samtaler om livet.

Prest Jan Bøhler har skrevet følgende om den gode samtalen:

Det er først når vi snakker om det som hender i verden og den må ikke på død og liv skape enighet

*den krever ikke riktig kunnskap
velformulerte ord eller
logisk sammenheng*

*i den gode samtalen prøver vi oss ut
i den gode samtalen tenker vi høyt
sammen med andre*

*vi trenger noen å formulere oss til
så vi kan høre våre egne tanker og se
hvor de leder oss*

*om det som hender i oss selv
at vi får tak i det
likevel samtaler vi sjelden*

*vi snakker til eller diskuterer
vi konverserer og tørrprater
vi holder festtaler eller underviser
men vi samtaler sjelden*

*samtalen er annerledes
den skal ikke vinnes
med de beste argumentene*

Når nettene nå blir lange og kulda kryper inn i natur og kropp, vil jeg oppfordre oss alle til å skape varme i sjel og sinn. Sette oss ned, ta tid til hverandre og legge til rette for gode samtaler om livets alvor. Samtaler som kan hjelpe oss på veien videre.

Gode høstmåneder ønskes dere alle!

Hilsen Grethe

Menighetsrådet melder:

Vi gleder oss over god oppslutning om valget på **nytt menighetsråd** for den neste 4-årsperioden:

Navn	Antall stemmer	Valgt til
Fredrik André Olsen	551	Medlem
Kjersti Buer Dolve	548	Medlem
Kristin Seljebakken	534	Medlem
Kim Erik Ballovere	526	Medlem
Hilde Albeck	521	Medlem
Jeanette Helberg Borge	512	Medlem
Wenche Eren Sture	509	Medlem
Dag Plau	506	Medlem
Gladys Spinola Gita Sørensen-Lyle	504	Varamedlem
Anne May Sandvik Olsen	498	Varamedlem
Ole Edvin Utaker	492	Varamedlem
Grete Snøfrid Glemminge	480	Varamedlem

Menighetsråd og fellesråd:

I Fredrikstad er det 10 menighetsråd, men bare ett fellesråd. Fellesrådet har ansvar for kirkens bygninger, kontorer, gravplasser og ansatte i kommunen.

I Hvaler kommune har vi bare én menighet, selv om vi har to kirker. Hos oss er det derfor slik at de som er valgt inn i Hvaler menighetsråd også blir medlemmer i det som heter Hvaler kirkelige fellesråd. I tillegg til menighetsrådets medlemmer har også Hvaler kommune én representant i fellesrådet. Menighetsrådet har ansvar for å vekke og nære det åndelige livet i menigheten. Det er kirkeloven som regulerer menighetsrådets ansvar sammen med flere forskrifter. Alle interesserte er for øvrig velkomne på møtene i menighetsrådet, men ved behandling av saker som

er unntatt offentlighet, er det bare de valgte medlemmene og varamedlemmene som skal være til stede.

Ny kirkeverge:

Vi er glade for at det er Mona Vauger som er vår nye kirkeverge! Hun er nå på plass på Kirkens hus sammen med en god stab. I tillegg til de som er valgt inn i menighetsrådet, er sognepresten og kirkevergen også til stede på alle møter i menighetsrådet.

Brannsikring av Hvaler kirke:

Det vil bli montert automatisk brannsløkkingsanlegg i Hvaler kirke høsten 2019. Dette er en stor kostnad, men vi har ikke råd til å la være! Riksantikvaren har oppfordret oss til å søke om støtte, og denne er innvilget.

Mona Vauger

Vi regner med at støtten vil dekke om lag halve kostnaden, som vil komme på noe under 2 millioner kroner.

Prøveliturgi i Spjærøy kirke:

Gudstjenesteutvalget har anbefalt at vi avslutter perioden med prøveliturgi i Spjærøy kirke, og vi kommer derfor ikke til å sende søknad til biskopen om å forlenge prøveperioden. Vi går derfor tilbake til å benytte fast den liturgien som vi i noen år har benyttet i sommerhalvåret for begge kirker, men gudstjenesteutvalget vil arbeide videre med de forslagene til liturgi som Kirkerådet har valgt ut.

Det nåværende orgelet i Hvaler kirke:

Ved gjenåpningen av Hvaler kirke i 1956 var det satt inn et helt nytt orgel. Dette er ikke brukelig stort lenger. I løpet av november – desember 2019 vil dette orgelet bli nedmontert og fraktet til Tyskland, der det skal settes i stand og

få et nytt liv i en kirke lenger øst i Europa, der de ikke har hatt orgel tidligere. Det vil derfor ikke være orgel til arrangementer og gudstjenester i Hvaler kirke fra ca. 20. november og ut året. Under julegudstjenestene i Hvaler kirke blir det flygelet som akkompagnerer – og så får vi ellers synge av full hals mens vi venter på det nye orgelet!

Det nye orgelet i Hvaler kirke:

Mandag 6. januar 2020 starter arbeidet med å installere det nye orgelet i kirken. Det medfører at Hvaler kirke blir stengt frem til påsken 2020. I denne perioden vil derfor alle soknets kirkelige handlinger foregå i Spjærøy kirke. Overlevering av nytt orgel er planlagt til søndag den 29. mars 2020 (søndag før palmesøndag), og dermed skal Hvaler kirke igjen kunne brukes som vanlig.

Einar Morland

Kirkeorgelet

**Hvaler kirke holdes
stengt fra 6. januar 2020
til 29. mars 2020**

Einar Morland

30 år med tunnel

Det var en stor hendelse da tunnelen mellom Asmaløy og Kirkøy ble åpnet 2. oktober 1989. Før tunnelen ble åpnet, var det ikke mange lag eller foreninger som hadde virksomhet på begge sider av Løperen: Det fantes et østre og et vestre Hvaler. Det er ikke mer enn 50 år siden en Fredrikstad-tur for folket på de østre øyene tok det meste av dagen. I det gamle Hvalersamfunnet var det havet og båtene som bandt folk sammen, men slik er det ikke lenger. I dag er Hvaler blitt samlet til ett rike, takket være veier, broer og tunnel. Det er mange som har betalt bompenger for landeveien under Løperen, men den største kostnaden er det storsamfunnet som har tatt.

Takk for tunnelen! I ettertid ser vi hvor viktig den har vært for at Hvaler har kunnet utvikle seg og vokse. De som bor i grei avstand til Oslo-bussen sine stoppesteder, kan nå velge mellom mange daglige avganger for å reise kollektivt mellom Hvaler og Norges hovedstad. Og turen tar bare et par timer! Hvaler er ikke lenger en isolert sommeridyll oppdelt i mange små øysamfunn.

Så, hva har det gjort med oss at vi er plassert midt i smørøyet? Det er ingen selvfølge at de fleste bebodde øyene er bundet sammen med tjenlig kommunikasjon, og det har

ikke kommet av seg selv. De fleste helårsboende er takknemlige for både tunnel og vei, men noen og enhver kan nok savne roen som preget det tidligere Hvalersamfunnet.

Selv har jeg funnet roen på Hvaler, og her har jeg venner som beriker livet mitt. Noen av dem bor på den andre siden av tunnelen, men likevel er de heldigvis ikke langt unna. Og det er godt, for det kan være langt mellom venner, slik som Kolbein Falkeid skriver i et dikt:

Det er langt mellom venner

*Det er langt mellom venner.
Mellom venner står
mange bekjenskaper
og mye snakk.*

*Venner ligger som
små lysende stuer
langt borte i fjellmørket.
Du kan ikke ta feil av dem.*

Kolbein Falkeid
(norsk lyriker, født i 1933)

HANS JOHAN SAGRUSTEN og IVER HØLMO

Tema: Bibelen i fellesskapet – rik bibelbruk

Hans Johan Sagrusten

Norsk teolog, bibeloversetter, forfatter, forlagssjef, prest og dikter.
En av oversetterne av den nyeste bibeloversettelsen, Bibel 2011.

Iver Hølmo

Tekstforfatter og artist. Har skrevet tekster for flere norske kjendiser, bl.a. Kåre Condradi, Espen Skjønberg og Brede Bøe.

ONSDAG 9. OKTOBER KL. 18.

KIRKENS HUS, SKJÆRHALDEN

VELKOMMEN!

Mer himmel på jord

DEN NORSKE KIRKE
Hvaler menighet

Lysmester

Mormor liker godt å gå i teater. Det er faktisk ikke så veldig nøye hva jeg ser eller hører, om det er et klassisk og alvorlig teaterstykke, en komedie, en musikal eller sågar en opera, bare jeg sitter igjen med en god opplevelse.

Det er noe med forventningen og stemningen før sceneteppet går opp.

Hvordan har de løst scenebildet? Hvordan takler skuespillerne rollene sine? Har de valgt klassiske kostymer eller fornyet? Er regien god, tror vi på det de gjør? Og ikke minst, hvordan er lyset?

Det er hva lysmesteren belyser som bestemmer hva vi ser eller ikke ser på scenen og hva vi fokuserer på. Det er spillet mellom lys og mørke som skaper dramatik, som antyder, tydeliggjør og forsterker. Det er lysdesigneren, i gamle dager kalt lysmesteren, som bestemmer hvor vårt fokus skal være. Det er derfor lysmesteren er så viktig for vår opplevelse på teateret. Og jeg misliker sterkt hvis lyset er satt på en måte jeg opplever som dårlig.

Hvorfor drar jeg fram lyset nå, når vi går inn i årets mørkeste tid? Sola, vår kilde

til lys og liv gjennom fotosyntesen blir mer og mer borte. Vi går her på nordlige breddegrader og kaver og baler og famler oss fram i halv- og helmørket i måned etter måned. Kanskje det nettopp er derfor lys er så viktig for oss?

Når man begynner å tenke etter, finnes det mange fraser og uttrykk med ordet lys i, noen er konkrete og noen må forstås i overført betydning. Å se en sak i lys av, få en sak fram i lyset, kaste lys over, et lysende eksempel osv. Alle uttrykkene handler i grunnen om å flytte noe ut av dunkelheten og fram i lyset, slik at vi får øye på det.

I kristendommen er lyset en metafor for Jesus. I kristen kultur er lyset synonymt med den gode og riktige måten å leve på. Men det er ikke alltid lett å følge lyset eller bli belyst for den sak skyld. De fleste av oss har vel tanker, ord og gjerninger vi er takknemlige for blir bevart i mørket. Dessuten kan man fundere på: Hvis ikke det fantes mørke ville det finnes lys da? Trenger vi ikke mørket for å bevise lyset? Det finnes også mange spennende fortellinger om lyset som trenger igjennom mørket, og et mørke som må vike for lyset.

Naturen trenger mørke for å gå i dvale, hvile og samle krefter, til Vår Herre, den

store lysmesteren igjen setter sola opp på himmelen og sprer livgivende varme og lys over oss.

Kanskje vi mennesker også trenger disse strenge vintermånedene med de korte dagene til å hvile litt? Hvile etter sommerens- og høstens travelhet og aktivitetsmas. Når dagslyset er vekk samtidig med at arbeidsdagen er over, er hagesesongen over også, drivhuset er tømt og ryddet. Ingen blomster eller busker skal vannes. Gresset trenger ikke å klippes og lusing er over for denne gang. Potetene er oppe av jorda. Det som skal innendørs er båret inn.

Da burde det finnes rom for litt langsomhet før julestria begynner. Vi kan unne oss øyeblikk med en god bok, et strikketøy, en vennekveld, et kaffebesøk. Mørket kan bli en velkommen gjest som vi kan lyse opp for oss selv og hverandre. Tenne lys, både i overført og konkret betydning.

Samtidig kan vi lete etter vårt indre lys. Være vår egen lysmester. Være bevisste på hva vi velger å belyse, hvordan vi framstår og hvilke fortellinger vi velger å fortelle.

Det er mange fortellinger som kan lyse opp i høstmørket, for eksempel fortellinger om nåde.

Med ønske om en opplyst og rolig høst.

Mormor

*Nu er alle lysan tent herinne
Sånn at ikkje mørket kommer til
Måtte alltid gode lamper skinne
Sånn at ingen barn kan gå sæ vill
Lyse som fortellinger om nåde
Lyse for barmhjertighet og håp
Lyse for et lite barn som kommer
I en kirke i en hellig dåp*

Kari Bremnes.

«Lite barn som kommer», vers 2.

Vår nye kirkeverge: **Mona Vauger**

Jeg møter Mona en rolig morgen på Kirkens hus, der hun nå nettopp har begynt som daglig leder og kirkeverge. Mona har med seg en pose kirsebærtomater, slik at kollegaer og andre skal kunne nyte hennes hjemmedyrkede, solmodne hvalertomater. De er veldig gode! I løpet av samtalen skjønner jeg at Mona er velbevandret i naturkunnskap og at hun eier en sterk naturglede.

Mange på Hvaler kjenner Mona (46 år), og vet at hun bor på Reff på Kirkøy, med en datter på 8, med hund og katter og en hage som hun er veldig glad i. Dessuten får hun tid til å være aktiv i politikken, og hun tegner, maler og syr. Og så er hun så mye som mulig ute i naturen sammen med datteren sin. Mona er opptatt av å ta vare på miljøet, og er for eksempel en ivrig gjenbruker av klær og annet, og hun gir bort ting som hun ikke lenger har bruk for.

Mona ble født i Oslo, bodde noen få år i Fredrikstad før hun flyttet med foreldrene til Asmaløy i 1986. Før familien flyttet til Hvaler, var Mona hver sommer på besøk hos besteforeldre på Hvaler, så hun regner seg fullt og helt som Hvalerjente. I Spjærøy kirke ble hun konfirmert, og på Spjærøy kirkegård og Hvaler kirkegård har hun mange graver å gå til der forfedrene er gravlagt.

Da Mona skulle si litt om seg selv i forbindelse med ansettelsen, nevnte hun blant annet at hun

- har stor arbeidskapasitet
- liker å ha orden og struktur i hverdagen
- er opptatt av og engasjert i veien videre for Folkekirken og verdigrunnlaget til kirken
- har et stort hjerte for kirken og er glad i folk

I løpet av samtalen tenkte jeg at dette stemmer godt. Mona brenner for Hvaler og for folket her. Hun sier selv at hun lytter mye og lærer mye av innspill fra andre, men med et smil legger hun til at om man skal få til noe, må man være sterk og kanskje litt sta i tillegg!

Så blir hun alvorlig igjen og sier at hun tenker at kirken vil få stadig økende betydning i fremtiden, fordi vi mennesker har behov for noe som er større enn oss selv, enten vi går i kirken eller ikke. Så nevner hun at kirkebygg, kristendom og kirkens tradisjoner har betydd veldig mye for folket vårt i mange, mange hundre år, og kanskje betyr mer for oss i vår tid enn vi selv forstår.

I sitt nye arbeid som kirkeverge og daglig leder gleder hun seg til å bli bedre kjent med staben på Hvaler. Mona sier også at det er viktig med et enda tettere samarbeid med menighetene i Fredrikstad. Kanskje særlig med Kråkerøy, som vi allerede samarbeider godt med på mange områder.

Vi som arbeider i og for kirken i Norge forvalter store verdier, både materielt, kulturelt og åndelig, sier Mona, og hun legger til: Jeg er stolt over å arbeide i kirken. Kirken bidrar til å skape et godt lokalsamfunn! Kirken har også stor betydning når den i møte med våre unge kan gi dem bekreftelse på sitt menneskeverd, og fortelle dem at de er gode nok på sin ferd videre til voksenlivet.

Mona tenker at kirken fortsatt må ha rom for det som er mystisk og uforklarlig, og at dette gir plass for egne

tanker og gode opplevelser for de som søker kirken. Selv kjenner Mona på en ærefrykt når hun går inn kirkedøren og tenker på alle de som har vært der før oss. Kirkebyggene forteller om historie, kunst, arkitektur og levesett fra mange århundrer tilbake, samtidig som det i dag bidrar til å gjøre veien lettere for oss som skal videre inn i fremtiden.

Kirken må arbeide for at de minste skal få mulighet til å lære sin barnetro. Om man er kirkegjenger eller ikke, kan barnetroen likevel henge ved en hele livet. Den er som en angstdempende gammel venn, som blomstrer når livet er vanskelig og gjør terskelen inn i kirkerommet lavere. Kirken kan gi trygghet og trøst når livet er vanskelig.

Etter 25 år som ansatt i kirken (hvorav 16 år som leder for gravlund i Fredrikstad), har Mona mange spennende tanker om hvordan de to kirkegårdene våre på Hvaler kan utvikles og forskjønnes. Blomsterenger og gjenbruk av gravsteiner er bare noe av det som Mona forteller begeistret om.

Jeg forlater Kirkens hus med et smil, og tenker at vi i Hvaler menighet har vært veldig heldige som har fått Mona som vår kirkeverge!

Dette intervjuet var skrevet før kommunevalget, men nå må vi bare å gratulere Mona Vauger med et strålende valgresultat i kommunevalget. Så håper vi at hun kommer tilbake i jobben som kirkeverge en gang i fremtiden, når hun ikke lenger skal være ordfører på Hvaler!

Einar Morland

Velkommen til vår nye trosopplærer

Kjersti Morland, vår nye trosopplærer har allerede arbeidet i menigheten i en måneds tid.

Kjersti har delvis vokst opp på Kirkøy. Familien kom flyttende hit like før jul i 1987. På isete, glatte og svingete veier i et mørkt og ukjent landskap, forsvant siste ferge ut i Løperen da familien kom kjørende inn på kaia på Skipstadsand. Første møte med ny kommune var altså ingen suksess. Kjersti var da 12 år. Hun hadde slett ikke lyst til å flytte fra Os ved Bergen. Hun savnet skole og venner, og lengtet lenge tilbake.

Nå har hun blitt 43 år, og har i

forbindelse med den nye jobben i menigheten flyttet tilbake til Kirkøy. Denne gangen har hun helt andre følelser for Hvalersamfunnet. Etter at hun ble mor, har hun for alvor fått opp øynene for kvalitetene som det lille kystsamfunnet har å by på. Natur, stillhet, oversiktighet, nærhet, mange engasjerte mennesker i ulike foreninger. For eksempel er hun imponert over hva medlemmene av Kulturvernforeningen har fått til med Brekke skole. Eplefestivalen er også en favoritt. Her ute ved havet vil hun at datteren Fernanda skal vokse opp.

Da trosopplærerstillingen ble utlyst,

passet den perfekt inn i hennes tanker om hva hun ønsket å arbeide med, for ikke å si arbeide videre med.

Kjersti har jobbet tett på trosopplærere i Sentrum og St. Hanshaugen menigheter i en tiårs periode, blant annet i Gamle Aker kirke. Hun har jobbet freelance med teater- og sangforestillinger, babysang og småbarnsang. Hun har instruert teater og dans med barn.

Kjersti forteller at i Oslo var det vanskelig å få tak i frivillige. Her ute har hun allerede opplevd at det er mange frivillige som er med og planlegger og deltar. Hun har vært med på et møte i menighetens barne- og ungdomsutvalg, som hun beskriver som en positiv og hyggelig opplevelse.

Kjersti er utdannet førskolelærer, og hun har mange mindre studier innenfor kultur, som to år med folkemusikk fra Høgskolen i Telemark, studier med folkedans og figurteater fra Høgskolen i Oslo.

På spørsmål om sine tanker og visjoner om stillingen sin, trekker hun fram at hun ønsker å utvikle/ videreutvikle et kreativt samarbeid med andre instanser i kommunen. Hun tenker på spennende muligheter i tangeringspunkter og felles sektorer med skole og barnehage, Nasjonalparksenteret, Kulturvernforeningen, Kystmuseet, Kulturskolen osv.

Kjersti er opptatt av klima og miljø. Hun

har bodd i en økolandsby og tenker mye på hvordan den verden vi gir videre til kommende generasjoner vil se ut. Hun tenker at her i nasjonalparken må det være mye spennende å ta tak i sammen med barn og unge i lys av dette. Hun ønsker å ha en positiv vinkling, og legge vekt på hva den enkelte kan få til og bidra med. Det er dette som hun kan, å lage opplegg for barn og unge og hun liker godt å jobbe med mennesker på måter med innslag av kreativitet.

Kjersti synes at det er fint hun at skal dekke trossopplæringsaktiviteter for barn og unge fra null til 18 år, det gir variasjon i stillingen. Hun har i mange år produsert ulike aktiviteter og forestillinger for yngre barn. Og aktiviteter som «Lys våken» og Tårnagenter er hun allerede kjent med. Nå gleder hun seg til å ta fatt på konfirmantundervisning, bli kjent med ungdommene, utveksle og formidle, og følge dem fram til våren.

Kjersti har alltid vært en aktiv kirkegjenger, og opplever at hun har «kommet hjem». Hvaler kirke har hun alltid tenkt på som «sin» kirke, og hun setter også pris på kvalitetene i Spjærøy kirke.

Da er det bare for oss å ønske henne velkommen hjem, og Guds velsignelse over arbeidet hun har tatt fatt på.

bthb

Kultur i kirken

Tidligere kirkeminister Linda Hofstad Helleland uttalte i et intervju ved skilsmissemellom stat og kirke at ”... nå må menighetene gjøre seg berettiget...” Etter mitt syn bør menigheter og kirke alltid ha et mål om å være berettiget, men spørsmålet og svaret hadde nok den endrede finansieringsordning som bakteppe.

Kulturarrangementer er med på å gjøre innsiden av kirkene kjent, altså kirkerommet. Norske kirker er antagelig landets største konsertscene, og mange er også flotte kunstgallerier. Kulturarrangementer er ikke i kirkens ”førstelinjeprogram”, men et viktig element i å gjøre kirken og menighetens virksomhet nettopp berettiget!

En times opphold på en kirkebenk – med eller uten pute – for å oppleve dyktige musikere/sangere, kan være like givende som en gudstjeneste en søndag formiddag. Kirkerommet påvirker i seg selv. Vokalgruppen Faunas konsert i Hvaler kirke i fjor var nesten som en messe.

En annen side ved kulturarrangementer i kirkene, er at de blir et lokalt tilbud – det skjer her hvor bygdas folk bor. Det kan tenkes at de som kommer gjør det nettopp fordi det er her det skjer. En Fredrikstادتur for å få med seg noe tilsvarende gjøres kanskje ikke.

Som følge av den nye kirkeordningen, er det nødvendig å få på plass ny lovgivning, og for tiden pågår et arbeide med å ruste opp kulturvernet, igangsatt av Kirkerådet. En kirkelig kulturarvstrategi skal vedtas på Kirkemøtet i 2021.

” **Målsettingen med arbeidet vil være å bidra til å gjøre den rike kulturarven til et aktivum for kirken.**

Landets kirker er vår alles kulturforankring – selv om vi ikke ”flyr dørene ned”. Det vises når vi opplever tunge stunder. Riksantikvar Hanna Geiran har uttalt at bruk er det beste vern, også for våre gamle kirkebygg; og jammen har vi fått midler til automatisk brannslukkingsanlegg i vårt

Helene Bøksle fra videooptak i Hvaler kirke: Det er så lett å synge her..

Magnolia Jazzband og Majken trives i Hvaler kirke! (Foto: Einar Morland)

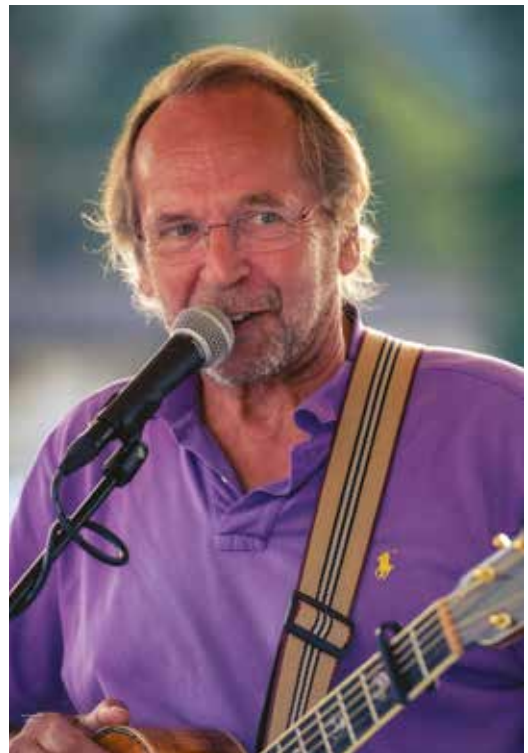
gamle kulturbygg – velvillig Riksantikvar, og politikere som følger opp sin del av ansvaret – Hvaler kirke får ny vanntilførsel!

Hvaler menighet vil være vel forberedt på å følge opp kulturavstrategien som skal vedtas om knappe 2 år – i løpet av høsten blir Hvaler kirke brannsikret, og arbeidet med utskifting av orgel begynner! Det planlegges for orgelinnvielse til påske 2020!

De siste sommerarrangementer for barn har vist at teater også passer inn. Forestillinger om Hakkebakkeskogen og Pippi har trukket fulle hus i Spjørøy kirke.

Menighetens kommende kulturutvalg vil få spennende oppgaver, og alle som har forslag til kulturprogrammet, må gjerne ta kontakt.

dag@plau.no

Forskjellen mellom Jussi og Ole..? Bare Ole har sunget O Helga natt i Hvaler kirke..!

Etter sommer'n 2019: Kulturutvalget ser i speilet

Så er vi i mål – og slik gikk det:

Pippi og piratene

Kjempesuksess 26. juni

– Spjærøy kirke var full av barn i alle aldre! Minst 3 generasjoner gledet seg over Astrid Lindgrens fantasi... og alle fikk is på veien hjem, og lovet å komme igjen til neste år!

Magnolia og Majken

29. juni var det jazz i kirken for fjerde sommer på rad – og det til stor glede for en nesten fullsatt kirke!

Og alle kunne *...om lidt er kaffen klar...* etter at Majken hadde påpekt forskjeller og likheter: *...I har Nynorsk – Vi har Gammeldansk...*

En glad aften med musikere i toppslag!

Fra Broadway til Brottet: Fredrik André Olsen og Alexander Reed klarte brasene.

16. juli presenterte de et fantastisk flott program, flinke sangere og fullt hus – og det ble 9 000 kroner til menighetens ungdomsarbeide. Konserten var en suksess!

Allsangkveld i Hvaler kirke

23. juli inviterte Tore E. Thorkildsen, Bjørnar Spydevold, Kari Stokke, Torild Nordby og Ken Phillips til flott allsangkveld i Hvaler kirke. Foruten allsang inneholdt kvelden vakker solo- og duettsang. Dyktige pianister akkompagnerte. Tore og Bjørnar ledet kvelden med humor og glimt i øyet, samtidig som Alvoret hadde sin naturlige plass. Arrangementet er svært godt likt. Kirken var fullsatt. Vi håper på en lignende kveld neste sommer!

Kalenda Maya

Onsdag 24. juli var det duket for spennende konsert med flotte musikere som ga oss en middelaldersk opplevelse i riktige omgivelser. Det ble en stund med historisk tilsnitt.

Musikerne spiller på autentiske instrumenter, har tidsriktige klær og gir også en liten forelesning, i fall noen har glemt..?

Magne Kaspersen

14. august var sommeren på hell og Magne og hans syngende venner leverte også i år varene!

Takk til de syngende og spillende, spesielt til "førsterekka" Frøya, Hedda og Tomine – og takk for bidraget til menighetens ungdomsarbeide – 2.500 kroner!

dag@plau.no

Biskopens bier!

Alle som treffer Atle Sommerfeldt opplever en engasjert og humorfylt kirkeleder, som selvfølgelig ville være ansvarlig for plastydding – idéen bak Håpets katedral!

Vi rammes alle av miljøforurensning. Med biskopen i front viser kirken (og Borg bispedømme) at engasjementet mot forurensning i havet, er tverrkirkelig. En strandet hval full av plast berører alle!

Engasjement for samfunnsutfordringer er en daglig tilstand for biskop Sommerfeldt, som blant annet har flere år som generalsekretær i Kirkens Nødhjelp bak seg. Biskopen kjenner mer til verdens miljøproblemer enn de fleste.

Et av disse problemene er at biene forsvinner! Og for å gjøre noe – I biskopen hage på Cicignon – ble det for 6 år siden plassert flere bikuber, hvor biene produserer Bispehonning. Dette er en oppfordring til alle med hager – også i

byene – å invitere bier på besøk! Biskopens bier er et samarbeid med Den Gode Bie DA, som også har bikuber på rådhuset i Fredrikstad. I Oslo er deler av Slottsparken og Kongsgården blitt blomsterenger – med bikuber...!

Årsaken til at biene forsvinner – i kortform:

Tap av leveområder, klimaendringer og sprøytemidler i jordbruket er hovedårsakene til at vi får stadig færre bier i Norge. Biene gir oss opp mot 30% av maten vi spiser, gjennom å pollinere planter. En av tre norske villbier (inkludert humler) står på rødlista. Selv om det finnes flere trusler mot biene, er den største trusselen tap av leveområder.

Hva er det som skjer...? Nedenfor følger et klipp fra en av mange artikler du finner på nettet, om en utfordring på linje med plast i havet:

De bor fint – biskop og bier.

Verdens bestand av honningbier har minket siden 1950. Men i perioden fra midten av 1980-tallet, har bestanden sunket så dramatisk at forskere er bekymret for om honningbien faktisk kan dø ut.

Hvis honningbiene dør ut, er det slutt på epler, jordbær, tomater og kaffe. En tredjedel av all den maten vi spiser i dag, er bestøvet av honningbier.

Frukt og grønnsaker forsvinner og plantearter går voldsomt tilbake!

Og synes du at dette høres nifst ut – ingen morkaffe?! La plenen bli blomstereng, og invitér en birøkter!

Kan biskopen, kan du!

Ring Den Gode Bie DA på tlf. 913 24 811, så får du hjelp på veien.

Googler du ”bier”, ”bier i hagen” eller ”bier i byen” finner du masse informasjon. Og vi kommer med mer etter hvert – f. eks. om blomsterenger!

dag@plau.no

God sagt – fortsatt!

Mange har fått ny bibel i det siste - kanskje begynt å bla i den også... og da har du sikkert lagt merke til at boka blir liggende oppslått - den ”klapper” ikke sammen!

Det er en ekstra kvalitet som bokas innhold nyter godt av – du finner lett tilbake til der du var - den kan bare bli liggende, for den er full av viktig stoff! Som selv om det er gammelt, er av stor betydning også i dag.

Her følger noen uttrykk vi fortsatt bruker i vår dagligtale, og vi fortsetter alfabetisk fra sommerutgaven av menighetsbladet:

Fra boka: Skriften på veggen
av Dag Kjær Smemo,
Verbum forlag

D

Dag. Dommedag / Dommens dag / Den ytterste dag

Den siste/ytterste dag, da Gud avslutter verdenshistorien og dømmer menneskene. I dagligtale brukt i flere varianter som betegnelse for et endelig oppgjør, med seg selv eller andre. Vente til dommedag: om å vente i det uendelige. Eller som Ibsen brukte det: «Holde dommedag over seg selv.»

- Matt 10,15
- Matt 11,22
- Joh 6,39–40
- Joh 11,24

David og Goliat

I dagligtale mest brukt om to motstandere eller parter som er svært forskjellige i størrelse og styrke. I en krig mellom filisterne og israelittene nedkjempet den unge David, som den gang var en gjetergutt, giganten Goliat. David brukte slyngen sin, og steinen

traff Goliat midt i pannen så han døde. David ble senere Israelsfolkets andre konge.

- 1 Sam 17

De ti bud

Gitt til Moses for at Israelsfolket skulle få hjelp til å leve i en god pakt med Herren Gud. I Den norske kirke lyder nå kortformen av de ti bud slik:

1. Du skal ikke ha andre guder enn meg.

Jesus blir fristet av djevelen.

2. Du skal ikke misbruke Herren din Guds navn.
 3. Du skal holde hviledagen hellig.
 4. Du skal hedre din far og din mor.
 5. Du skal ikke slå i hjel.
 6. Du skal ikke bryte ekteskapet.
 7. Du skal ikke stjele.
 8. Du skal ikke vitne falskt mot din neste.
 9. Du skal ikke begjære din nestes hus.
 10. Du skal ikke begjære din nestes ektefelle eller hans arbeidsfolk eller andre som hører til hos ham.
- 2 Mos 20,1–17

De to skal være ett

Uttrykk som understreker fellesskapet ektefeller imellom. Fra eldre utgaver av skapelsesberetningen. Gud har skapt mannen og kvinnen og sier så (ny oversettelse): Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor og holde fast ved sin kvinne, og de to skal være én kropp.

• 1 Mos 2,24

- Matt 19,5–6
- Ef 5,31

Djebel / djevelen

Navnet på Guds motstander som representerer all ondskap. Satan er et annet navn på djevelen. Etter sin dåp fristes Jesus av djevelen i ørkenen.

• Matt 4,1–11

Djevelen er løs / fanden er løs

Betyr at det oppstår mye bråk og kaos. Folkelig versjon av et uttrykk fra Åpenbaringsboken: Når de tusen år er til ende, skal Satan slippes løs fra sitt fengsel ...

• Åp 20,7

Dominus vobiscum

Latin for «Herren være med dere». Ofte brukt i kirkens liturgi.

- Joh 20,26
- Rut 2,4
- Sal 129,8

Håpets katedral vekker folk!

Ja, det kan kanskje være en positiv bieffekt av bispedømmets engasjement for rent hav og miljø, for det arrangeres strandryddinger av stadig flere – i våres også i regi av en av de store matkjeder – og til neste år er vel engangspplast borte?

Men, om folk benytter engangsalternativene på samme måte som de er vant til, blir det nok mindre plastrester, men litt nedbrytningstid trengs vel for alternativene også – det kan fortsatt være ting som flyter omkring!

Det trengs nok en holdningsendring, slik at vi venner oss til å ta med søpla hjem igjen..! Vi må altså erstatte plast – og slutte å kaste ting ”rett ned”, men ta det med hjem til søplekassa. Og her har kanskje plastposer fortsatt en rolle, som viktig emballasje for innlevering av vårt søppel, som forbrennes i kontrollerte former i våre avfallsanlegg.

Så langt plastavfall og holdninger – viktige endringer som katedralengasje-

mentet kan ha satt på dagsordenen! Katedralens fundament – prammen – ble sjøsatt i pinsen, som en av sommeren maritime begivenheter – før elva fyltes av seilskip. De høymastede skuter inntok igjen byen. Den store folkefesten TSR 2019 gikk av stabelen mellom 11. og 14. juli.

Prammen ble brukt som konsertscene den 12. juli for en orgelkonsert med Cameron Carpenter, en internasjonal orgelstjerne som med sitt spesialbygde kirkeorgel konserterte midt i elva! Det ble selvsagt spilt Bach, men også musikk utenom det opplagte orgelprogrammet – f. eks. fra filmene om Indiana Jones. Storlagen aften for alle orgelglade!

Under TSR2019 var Håpets katedral godt synlig, både på prosjektkontoret i sentrum og på Isegran.

Der ble det solgt profilprodukter, bærenett, fjøler, T-skjorter og

Prammens gudmor er 13 år gamle Celine Kurahachi Manstad. (Foto: Barbro Bjørck)

Bach i elva!

biekatedraler (insekthotell) som lages av restmaterialer fra prammen. Overskuddet av salget går til prosjektet.

Etter forslag fra fungerende kirkeverge Ingrid Dean, har kulturutvalget besluttet å bruke Katedralens profileringsprodukter når artister skal takkes – og til nå har 20 bærenett erstattet våre vanlige blomstergaver. Disse koster kr. 100 pr. stk. Vi oppfordrer gjerne alle andre til å bruke slike gaver. Ta kontakt med kirkekontoret – vi har noen ekstra nett! Og halvparten går til katedralen!

Og har du andre spørsmål om katedralen? Ta kontakt med Anne Skauen, på e-post: anne@hopecathedral.no eller på tlf. 959 12 552.

dag@plau.no

Bærenett – menighetens nye ”blomsterbukett”

Hvaler Trivselskor er 35 år!

Etableringsmøte for et nytt blanda kor på Vestre Hvaler på Åttekanten skole: Dirigent Petter Spæren og Berit Nilsen (sittende foran) har fått med seg Alf Preus (bak f.v), Inger Berit Henriksen, Eileen Larsen, Finn Johansen, Nils Johnsen, Reidun Olsen, Kate Holt, Arne Borgersen, Olaf Røsset, Asbjørn Rummelhoff, Bjørg Jensen (foran f.v), Anna Johansen, Marie Martinsen, Mona Johansen, Jan Arne Olsen, Rita Helgesen, Marianne Johnsen, Per Moe, Anne Lise Eriksen, Solveig Røsset og Randi Flesjø i koret. Foto: John Johansen, FB 29.11.1984

Koret ble startet i november 1984.

Petter Spæren og Asbjørn Rummelhoff startet koret og Petter var dirigent de første 12,5 årene.

Da overtok Brita Holmen taktstokken, og hun fortsatte til 31.12.2016.

Da overtok Mette Christin Østby som vår dirigent.

Koret består i jubileumsåret av 45 aktive sangere, og av de som var med å starte

koret, er det fortsatt noen igjen – og noen barn og svigerbarn har tatt plass i rekkene i årenes løp.

Koret er en sprek 35 åring, selv om vi har et aldersspenn fra 30 – 75.

Koret reiser i september til Riga for å synge i kirke, i hager og på torg.

I jubileumsåret har vi gjennomført noen viktige tradisjoner; Nyttåret synger vi inn på Grendehuset på Søndre Sandøy – og vi avsluttet vårsemesteret i år med båttur

til Søndre Sandøy hvor vi hadde Sommerfestival på Café Oline med tre andre kor.

Den 19. oktober kl. 17 skal koret arrangere jubelkonsert, «Salig Blanding» i Spjørøy kirke.

Vi vet ennå ikke hva billettprisen blir – og heller ikke hvem som skal bli tildelt overskuddet.

Men vi gleder oss til å se våre venner den dagen, følg med på Facebook og www.hvalertrivselkor.com

Kari Tønnesen

*Til høyre:
Faksimile fra
Fredriksstad Blad
29.11.1984.*

Kom og syng i kor

Tiltaket med å starte nytt blandet kor i Vestre Hvaler ble en knall-suksess. Hele 22 interesserte møtte frem da koret ble etablert på Åttekanten tirsdag kveld. Det var større interesse enn selv de mest optimistiske hadde regnet med. Og ennå flere ønskes velkommen. Initiativtagere er Asbjørn Rummelhoff og Petter Spæren. Nå vil sistnevnte sette igang øvingen slik at koret kan fremføre sine ting under høytider og stevner.

Hårsveve (*Hieracium pilosum* L.)

Tekst: Einar Morland. Bilde: Egil Michaelsen (www.markblomster.com)

Hårsveve er en gulblomstrende korgplante som mange vil plassere i gruppen ”løvetann”. Denne gruppen inneholder mange ulike arter og mange tusen ulike varianter i Norge. Hårsveven skiller seg likevel ut fra de fleste andre gule korgplanter fordi fargen er så intenst lys svovelgul. På undersiden av kronen sees det ofte en rød stripe. Planten er flerårig og vokser gjerne i tepper fordi den kan formere seg med utløpere. Planten har bladene samlet i en rosett, og bladene er lysgrå filthåret på undersiden. Fra bladrosetten kommer det gjerne bare én blomsterstengel, og den er bladløs. Stengelen har melkesaft og blir oftest fra 15 til 20 cm høy. Hårsveven blomstrer på Hvaler fra juni til september, og den er nokså vanlig her.

Navnet sveve henger sammen med søvn, og henspiller på at blomsten lukker seg når det blir mørkt. Hårsveven vokser på tørre solvarme plasser som sandmarker, solvendte bakker, bergskorter, skogbryn og veikanter.

Planten benyttes som medisinplante både innvortes mot luftveisproblemer som sår hals, astma, kikhoste, bronkitt og annen kronisk hoste. Utvortes kan hårsveve brukes som omslag på sår og til behandling av bl.a. brokk og beinbrudd.

På bildet kan du se at de gule randkronene ytterst har fem fliker. Blomstene er små mesterverk i miniatyr. Bøy deg ned og ta en nærmere kikk! Hårsvevens blomster gjør seg best utendørs, for hvis de kommer i en vase, så står ikke blomstene særlig lenge.

Ole Paus til Hvaler kirke – igjen!

Stor glede i Kulturutvalget – rett før sommer'n kom en epost..:

Har dere plass til en Julekonsert med Ole Paus i år også...

- flott konsert i fjor – og fin kirke..!

Så – midt i viktige ombyggingsarbeider, ønsker Hvaler menighet velkommen til en spesiell julekonsert – helt utenom det vanlige..

EN LITEN HÅNDFULL ØMHET

Onsdag 27. november kl 19 i Hvaler kirke

Billetter på www.ticketmaster.no ligger ute nå kr. 375 inkl. avgifter.

Og – i likhet med i fjor – Ole kommer alene med sin gitar – det trengs ikke mer!

Et forsøk på en beskrivelse av hva som venter oss

Ole Paus ønsket å lage en hjemme alene-fest av en juleforestilling, og slik ble det. «En liten håndfull ømhet» er Oles julefortelling, en konsert full av julens budskap og likevel en julekonsert helt utenom det vanlige.

Alt det Ole rører ved, får et uttrykk og en nærhet som han er alene om å skape, og det er dette som gjør ham til en helt spesiell formidler. Mange av de kjæreste julesangene er med, men de kommer i en form og et uttrykk som gir dem en ny nærhet. «Det var som jeg aldri hadde hørt dem før», skrev en anmelder da Ole kom ut med sin juleplate «Jul i Skippergata».

«En liten håndfull ømhet» fortsetter der «Jul i Skippergata» slutter. Sanger og historier glir inn og ut av hverandre, musikk og ord, poesi og rabalder, tårer og latter, alt smelter sammen og alt munnner ut i en drøm om en håndfull med ømhet.

I fjor var det fullt hus – ingen grunn til å nøle!

FOTO : TROND RISDAL

Allehelgensfeiring i Hvaler

*Menigheten inviterer til minnegudstjeneste i Hvaler kirke lørdag 2. november kl. 13
og allehelgensgudstjeneste i Spjærøy kirke søndag 3. november.*

Minnemarkeringer for de døde er blant de eldste kristne skikker, og allehelgen er en høytid med trøst for alle som savner noen. Det er også stadig flere som tenner lys og pynter gravsteder med kranser og buketter. Denne tradisjonen går på tvers av religiøse og kulturelle skillelinjer. Fortsatt er det trolig flest som besøker gravlunden på julaften, men allehelgensdag vokser frem som en veldig viktig minnedag.

Alle som har mistet noen det siste året, får tilsendt egen invitasjon til gudstjenestene i Hvaler kirke og Spjærøy kirke, hvor alle døde blir nevnt og minnet ved klokkeslag.

Allehelgen i kirken bringer frem også glade minner; for heldigvis er det flest av de gode dagene, selv om det blir tårer...

Hvaler menighets innledning til allehelgensfeiring er også i år en konsert med Anne Lande og Per Husby. "Blåtoner i kirken" var et sterkt møte med musikere som vet alt om hva ord og toner kan bety.

Se egen konsertomtale av årets konsert "Stille sanger og varme vers".

dag@plau.no

Stille sanger og varme vers

*Allehelgenskonsert med Anne Lande og Per Husby.
Onsdag 30. oktober kl. 19 i Hvaler kirke – og det er fri adgang!*

Høst på Hvaler – enda finere enn sommer'n...? Med klar luft og hummerfiske, ingen parkeringsproblemer og fargerik natur!

Og menigheten ønsker velkommen til noen dager med ettertanke, som innledes med en konsert i Hvaler kirke til minne om alle som ikke er her lenger...

Kulturutvalget har invitert tilbake Anne Lande og Per Husby, som i fjor beveget mange med en blåtonet stund i Hvaler kirke.

I år kaller vi konserten Stille sanger & varme vers, men med jazzmusikere på besøk blir det nok litt blått også...

Her følger Anne og Pers egen beskrivelse av konserten:

”Programmet inneholder vakre, stille sanger – alle med norsk tekst – som kan gi ro og rom til refleksjon, slik at man kan få mulighet til å hente fram igjen bilder og minner, og

samtidig åpne opp for å se videre og fremover. Tekstene er hentet fra store gamle og nye norske diktere og en del av musikken og tekstene er også nyskrevet. I tillegg flettes håndplukkede dikt inn i den musikalske rammen. Konserten handler om hvordan det er å være menneske – om overganger, avskjeder, lys og mørke – og ønsker å inkludere alle mennesker, uavhengig av kulturell forankring.”

Konserten er en trøst ved tunge dager – musikk og ord kan virkelig hjelpe når det er ”riktig gjort”. Anne er sanger, tekstforfatter og psykoterapeut, og i sitt yrke treffer hun oss når vi er nede. Per er en anerkjent komponist, arrangør og ledende jazzpianist, kjent fra TV og alle scener hvor det er musikere som skal ledes, også i amerikanske studio, hvor han sammen med blant annet Karin Krog har gjort innspillinger som bemerkes.

Noen som gleder seg til høsten...?

dag@plau.no

Hvalers håpskonfirmanter

Tradisjonen tro var frasparket for årets konfirmantkull lagt til Storesand. For hva kan vel måle seg med et kickoff midt i vakre Hvaler nasjonalpark? Da regnet fremdeles høljet ned lørdag 7. september, like før vi skulle møtes, flyttet imidlertid arrangementet innendørs til Hvalerhallen. Grilling, bading, og stranddrydding måtte utgå, men kickoff -lekene gikk av stabelen like fullt. Her deles konfirmantene inn i lag, samarbeider og konkurrerer med hverandre innen klassiske grener som tautrekking, «konebæring» og sekkeløp. Tautrekkingen ble en utfordring i Hvalerhallen der alle konkurrerte i sokkelesten, men årets konfirmantkull er en positivt innstilt gjeng og gav ikke opp. Etter konkurranser og ballspill avsluttet vi med boller og kakao, og fikk vite de riktige svarene i årets Plastquiz. De ulike lagene jublet ved riktige svar, men vi var samtidig enige om at fasitsvarene på hvor mye plastsøppel som finnes i havet ikke var noe å rope hurra over. Ta plastquizen selv, så vil du forstå.

Så hvorfor har vi valgt å kalle årets kon-

firmanter for *håpskonfirmanter*? Vi har latt oss inspirere av bispedømmets prosjekt *Håpets katedral*, som det står mer om på side 22 og 23 i bladet. Dugnadssprosjektet handler om håp, og om å stå sammen på tvers av kultur, interesser og livssyn i arbeidet for en god fremtid for livet på planeten vår. Det oppleves som en selvfølge å ta miljø- og klimatematikken inn i konfirmanttiden. Ungdommene som skal konfirmeres til våren, vil om få år få stå overfor problemstillinger som føles helt uvirkelige for oss i dag. Håp er den beste utrustningen man kan ha i møte med disse utfordringene, og selvfølgelig finnes det mange gode grunner til å håpe.

Et bilde av hvordan Håpets katedral vil se ut, fikk også pryde agenden på presentasjonsgudstjenesten søndag 8. september. Denne søndagen var Hvaler kirke fylt til randen av kommende konfirmanter med familier. Vi fikk overvære en flott gudstjeneste med sang fra tre av årets konfirmanter, dåp, og høytidelige konfirmanter som kom frem og fikk utdelt hver sin bibel. Dagens tekst handlet om hvordan Jesus utfordret nedarvede fores-

Et fast innslag i kickoff-lekene

Et visst antall hender og føtter skal i gulvet. Her trenger man å samarbeide godt, og tenke kreativt. Og så hjelper det å ha en på laget som kan stå på hender. Se billedkavalkaden!

Dette ble årets vinnerlag. Her med sokkefrie hæler for å få bedre feste.

tillinger i sin samtid, og fikk folk til å tenke nytt den gang som nå. Og så handlet den om håp: *Det som er umulig for mennesker er mulig for Gud.*

Det er i skrivende stund påmeldt 38 Hvalerkonfirmanter, som kan vente seg et år med mye aktivitet. Vi kommer blant annet til å være med å bygge Håpets katedral på Isegran, og se hvordan byggverket tar form gjennom året. Til kirkeårets syv fasteuker, fra fastelavn frem til påske, vil konfirmantene utarbeide en klimautfordring som de gir til både seg selv og alle som vil delta. Hver uke vil man få et nytt tips til en liten hverdagsaktivitet som kan «redde verden» litt. Følg med i neste nummer av menighetsbladet for oppdateringer!

Ønsker du å være en del av konfirmantarbeidet i Hvaler menighet? Vi trenger voksenledere til konfirmantleiren i slutten av mars, og til andre aktiviteter gjennom året. Om du har lyst, og har litt eller mye tid, ta kontakt med Kjersti Morland (kjersti@hvaler.kirken.no).

Med alt for korte striesekker ble sekkeløpet en utfordring. Til neste år ønsker vi oss lengre striesekker. Gi oss gjerne en lyd dersom du har ekstra på loft eller i kjeller!

På startstreken, klare til å ta neste stafettetappe.

Dersom vi hadde vært på Storesand, ville strandrydding vært en av kickoff-lekene. Derfor handlet årets kickoff-quiz om plast.

*Slik så det ut i kirkebenkene denne søndagen.
En fin og høytidsstemt flokk.*

*Maja, Tuva og Marte er alle konfirmanter i år,
og sang flott under gudstjenesten til akkompagnement
av Ken Phillips og Magne Kaspersen.*

37 konfirmanter står klare til å gå inn i prosesjon.

Denne gjengen gleder vi oss til å bli bedre kjent med!

Inviter insekter på hotell, lag et insekthotell til hagen

Tekst og foto: Eva Olsen

Insekthotell har blitt på mote fordi det har stor betydning at bier og andre insekter kan finne gode steder å legge eggene sine i urbane områder.

De tre siste ukene før sommerferien hadde 3. trinn på Åttekanten et tverrfaglig prosjekt der de lagde hvert sitt insekthotell. Vi slo sammen fagene kunst og håndverk, naturfag, kroppsøving, norsk, matte og musikk.

Prosjektet startet med at elevene gikk ut i nærmiljøet og samlet sammen ting og tang som vi skulle innrede hotellet med. Så fikk vi veldig god hjelp av en far som jobber på Bygger'n. Han hjalp oss med å kutte opp de ulike delene til hotellet.

Underveis i prosjektet skrev elevene logg over hva de gjorde. Elevene tegnet en skisse av hvordan de ønsket at hotellet skulle se ut, og skrev litt etter hvert trinn i prosjektet. De skrev om hva de brukte av materialer, verktøy og hvem de samarbeidet med.

På sløyden fikk vi super hjelp av kunst- og håndverklærer Jørgen. Her fikk elevene veiledning og skrudde sammen vegger og tak. De saget innervegger og laget ferdig skallet til hvert sitt hotell. De fikk erfaring med å bruke både høvelbenk, sag, drill, målestokk, vinkel og mye mer. Elevene jobbet sammen to og to og hjalp hverandre underveis. Til slutt innredet de hotellene med mye av det de hadde funnet ute i naturen. Det var alt fra kongler, siv og pinner til mose og skjell, og noen fant til og med litt harehår. Hotellene ble stilt ut på klassens sommeravslutning, og da elevene fikk sommerferie ble hotellene tatt med hjem og satt ut i hagene.

Alfred og Helene samarbeider.

Thorine klipper siv.

De var alle veldig spente på hvem som kom til å «sjekke inn» i løpet av sommeren.

Som en del av opplegget, sang vi sangen «Hysj» som handler om insekter.

Med ønske om en fin høst, hilsen 4. trinn på Åttekanten og kontaktlærer Eva.

Hysj

Tekst: Eyvind Skeie

Hysj, kan du høre gresset gro?
Hysj, kan du høre en meitemark som lo?
Hysj, kan du høre en maur gå forbi?
Da skal du være helt stille og si:
Hei, alle insekter, alle små dyr,
dere som kryper og kravler og kryr,
jeg er et menneske og jeg er snill,
vær i min hage så lenge du vil!

Hysj, vi må være stille nå,
ingen må skremme de mange tusen små,
og når det kommer en bille forbi,
da skal du vinke med hånden og si:
Hei, alle insekter, alle små dyr,
dere som kryper og kravler og kryr,
jeg er et menneske og jeg er snill,
vær i min hage så lenge du vil.

Hundebæsjmysteriet

del 1

Illustrasjon: Eivind Morland

Har du det sånn, at dersom du kunne forandre på en eneste ting i livet ditt ville alt vært topp? Sånn er det for meg. Jeg heter Amanda, og skulle ønske at jeg ikke fikk latterkramper når alle andre er stille. For det er da de kommer. Jeg ler ikke når man liksom skal le – når noen forteller en vits eller gjør noe morsomt. Jeg ler når man ikke skal le. Når noen slår seg, eller forteller noe trist. Eller på skoleavslutninger når klassen skal synge foran alle foreldrene. Og i oldefar sin begravelse. Det var helt forferdelig. Mamma måtte ta meg ut av kirken, og alle ble sinte på meg. Det hender ofte at folk blir sinte på meg når jeg ler. De tror at jeg gjør det med vilje.

Alt hadde nok vært mye verre om jeg ikke hadde hatt Manuel. Han er bestevennen min, og blir aldri sint. Og derfor skjer det ikke så ofte at jeg får latterkrampe når jeg er sammen med ham. De aller fleste synes det er kjempefint å ha en bestevenn som de kan le sammen med. Jeg synes at det beste med min bestevenn, er at vi ikke ler sammen. Men vi finner selvfølgelig på morsomme ting å gjøre allikevel. Vi har for eksempel en detektivklubb sammen, og vi har hatt flere oppdrag. Vi kom til og med i avisen en gang! Klubben var ikke noe vi planla å begynne med. Det bare skjedde av seg selv da vi snublet over vår første sak foran inngangen til Rådhuset.

Det var rett før det ringte inn, og vi skulle fort innom mamma på Rådhuset for å hente noe. Manuel var den første på vei inn døra,

men bråstoppet. «Pass på! Det ligger en kjempestor hundebæsj her!». «Huff nå igjen!» sa mamma da vi fortalte henne om det. «Hvem er det som lar hunden sin gjøre fra seg rett foran inngangen?» Før vi løp avgårde til skolen, fortalte mamma at dette var den fjerde gangen denne uken hun hadde måtte gjøre rent etter en annens hund akkurat der.

Da vi kom frem, hadde alle de andre gått inn i klasserommet, og jeg begynte å grue meg til det uunngåelige. Så snart vi åpnet døra ville læreren vår og hele klassen snu seg mot oss, og jeg ville få latterkrampe. Og som om ikke det var nok, kom rektor forbi akkurat da. «Er ikke dere litt sent ute?» spurte hun, og så litt streng ut. «Joda» sa Manuel. «Men det er fordi vi nettopp har fått vårt første oppdrag». «Javel...?» sa rektor og så overrasket ut. Og akkurat i det Manuel åpnet døra, hvisket han i øret mitt. «Vi skal finne ut av det. Hundebæsjmysteriet.», og dermed glemte jeg å være redd for latterkrampen og gikk fint bort til plassen min og satte meg ned.

Det er ikke hvem som helst som starter en detektivklubb sammen med en som alltid får latterkrampe når man helst burde vært musestille. Men verdens beste bestevenn gjør det. I neste nummer kan du lese om hvordan detektivklubben løser Hundebæsjmysteriet. Og dersom du har forslag til andre mysterier som Amanda og Manuel kan løse, kan du sende det på e-post til kjersti@kirken.hvaler.no. Brukte forslag blir premiert med en insektkatedral fra Håpets katedral, og innsenderen får navnet sitt på trykk i menighetsbladet.

Barn og unge - hva skjer i oktober/november 2019

Hver tirsdag kl. 17 – 18: Småbarnsang på Kirkens hus

Velkommen til barn mellom 1 og 4 år med foreldre!

Hver onsdag kl. 17 – 17:45: Knøttekoret øver i Spjørøy kirke

For deg som er glad i å synge, og er fire år eller eldre.

Hver torsdag kl. 12: Babysang på Kirkens hus

Velkommen til babyer og foreldre!

Torsdag 10. oktober kl. 18:

Kirkerotteteater i Glemmen kirke, Fredrikstad:

4- og 5-åringer fra Hvaler reiser til Fredrikstad for å se forestillingen Kirkerottene og Lea mus. Dette er avslutningen på Kirkerottesamlingene som vi har hatt denne høsten, i forbindelse med utdeling av fireårsbok.

Søndag 17. november kl. 11: Myldregudstjeneste i Spjørøy kirke

Denne søndagen er de aller minste barna spesielt invitert.

Vi rydder plass til matter midt på gulvet, og opplever gudstjenesten med hele oss gjennom alle sanser.

Lørdag 30. november fra kl. 18: Lys våken

Er du 10, 11 eller 12 år er du velkommen til å overnatte i

Spjørøy kirke fra lørdag 30. november til søndag 1. desember.

Lørdag kveld går vi natursti i mørket, spiser pizza og koser oss i kirken.

Søndag 1. desember inviterer vi foreldre og søsken på frokost, og deltar på gudstjenesten 1. desember.

For spørsmål eller innspill ta kontakt med Kjersti Morland på e-post: kjersti@hvaler.kirken.no eller tlf: 975 26 412.

I løpet av året kommer vi til å planlegge, og prøve ut, nye tiltak for barn og unge i menigheten. Dersom dette er noe du har lyst til å være litt eller mye med på, så ta kontakt med Kjersti Morland. Og tusen takk til alle frivillige som allerede er med i stort og smått!

Velkommen til myldregudstjeneste

søndag 17. november i Spjærøy kirke!

Den 17. november inviterer vi til en annerledes gudstjeneste i Spjærøy kirke, der de aller minste barna er spesielt inviterte. Denne søndagen vil vi sette stolene i buede rekker langs veggene, og legge matter midt på gulvet. På mattene vil det være god plass for at babyer og barn kan få oppleve gudstjenesten med hele seg og alle sine sanser. På stolene er det plass for de av oss som kan få vondt i ryggen av å sitte for lenge på gulvet. Dette er en gudstjeneste for alle, der vi møtes på tvers av generasjoner.

Det er etter hvert mange menigheter i Norge som inviterer til *myldregudstjenester* med mye musikk og bevegelse. Liturgien er utformet slik at både små og store kan delta, for eksempel gjennom bønnevandring. I vår myldregudstjeneste lar vi oss inspirere av babykonserter og babyteater, og tar i bruk dans og glitrende rekvisitter. Vi tror at dette vil bli en flott måte å feire gudstjenesten sammen på, og en påminnelse om at Gud har skapt oss som hele mennesker.

Miriam og solen. Foto Kjersti Morland

Babykonsert i Gamle Aker kirke. Foto Kristin Molland Norderval.

Når barn og foreldre synger sammen

Baby- og småbarnsang på Kirkens hus

De aller fleste foreldre er glade i å synges både for og sammen med sine barn. Studier har vist at babyer er spesielt mottakelige for foreldrenes sangstemme, og at barn responderer annerledes på levende musikk enn på innspilt musikk. Når barn og foreldre synger sammen, deler man gode opplevelser og styrker relasjoner. Barna utvikler forståelse for språk og kommunikasjon. Om vi danser, og gjør bevegelser til sangene, læres balanse, koordinasjon og rytme. I en innholdsrik hverdag, er det imidlertid ikke alle som husker på å ta en trall. Det er så mye annet som tar tid.

På baby- og småbarnsang synger vi sammen i vel 30 minutter. Vi synger mange velkjente barnesanger, og lærer noen nye. Gjennom en variert sangstund, med mye dans og bevegelse, får foreldre og barn opparbeidet seg et fellesrepertoar. Dermed blir det også enklere å ta en trall i hverdagen ellers. Barna får gode opplevelser av fellesskap med andre barn, og voksne treffer andre småbarnsforeldre i samme livsfase.

Før sangstunden tenner vi et lys for hvert enkelt barn, og til avslutning synger vi velsignelsen. Både baby- og småbarnsang er tilbud i regi av trosopplæringen i kirken, og noen av barnesangene vi synger har kristent innhold. Vi ønsker imidlertid at dette kan bli en møteplass for småbarnsfamilier med ulik bakgrunn og ulike livssyn.

Vi går nå inn i det fjerde året med babysang i Hvaler menighet, men småbarnsang er et helt nytt tilbud til småbarnsfamilier. Begge tilbudene er åpne for alle, og koster ingenting. For spørsmål, ta kontakt med menighetspedagog Kjersti Morland på e-post kjersti@hvaler.kirken.no eller tlf. 975 26 412.

Kan du tenke deg å hjelpe til med å forberede kveldsmåltidet vi skal spise sammen etter småbarnsang? Ettersom dette er et nytt tilbud denne høsten, er vi på utkikk etter frivillige som kan være med en tirsdagsettermiddag eller to i løpet av semesteret. Ta kontakt med Kjersti Morland!

Fotograf Bo Mathisen, ressursbanken.no

Babysang

Hver torsdag kl. 12 – 13:30 på Kirkens hus

Babysang er et musikalsk og sosialt tilbud med sang, musikk, rim, regler, bevegelser og stimulering av sansene. Velkommen til babyer ifølge med foreldre eller andre trygge voksne. Vi starter med lunsj og god tid til prat og hygge.

Småbarnsang NYTT TILBUD I HØST!

Hver tirsdag kl. 17 – 18 på Kirkens hus

Småbarnsang er et tilbud til barn mellom 1 og 4 år i følge med sine voksne. Vi håper mange vil ta turen innom for å finne ut om dette er noe som kan passe for dem. Vi vil synge, leke, danse og spille instrumenter. Vi ønsker å skape en trygg atmosfære der barna kan få være seg selv og utforske ulike måter å musisere på. Etter sangstunden spiser vi et enkelt kveldsmåltid sammen.

For spørsmål om baby- og småbarnsang, ta kontakt med Kjersti Morland på e-post: kjersti@hvaler.kirken.no og tlf: 975 26 412.

Knøttekoret

Hver onsdag kl. 17 – 17:45 i Spjærøy kirke

Liker du å synge, og er du 4 år eller eldre? Da er du velkommen i Knøttekoret! Vi synger flotte barnesanger og sangleker, og opptrer på flere arrangementer tilknyttet Hvaler menighet.

Kontaktpersoner: Ellen Bjørnvall Viker, tlf: 976 75 236 og Gladys Sørensen-Lyle, tlf: 915 98 398

Kunstutstilling på Kirken hus, Skjærhalden

Det er alltid hyggelig når kunstmaler Øivind Sand fyller Kirkens hus med vakker kunst! I sommer hadde han salgsutstilling her i hele skolens ferie. Mange, både tilreisende og fastboende, la turen innom utstillingen for å oppleve de stemningsfulle maleriene. Maleren var ofte selv tilstede og i full sving med pensel og palett. Takk for den flotte utstillingen og kunstopplevelsen! Vi ser fram til en ny utstilling der kunstneren vil vise oss mer av sin kunst.

SIDEN SIST

En blomstrende gudstjeneste i Spjørøy kirke med portal og dekorasjoner fra Ragnhild Kjellsen. Knøttekoret, sangglade jenter og Blomsterkoret bidro med blomster og sang.

Årets «Ut i det blå» ble et flott besøk over fjorden til Midgard vikingsenter, Borre middelalderkirke og Karljohansvern. Samtidsmuseet ved kaféen ble et høydepunkt.

Søndag 25. august feiret vi årets førsteklassinger med en familiedag i Brottet. Under gudstjenesten kom fire Brottungær på besøk, og fem skole-startere fikk utdelt hver sin 6-årsbok. Sjøspeiderne og Kystmuseet bidro med familieaktiviteter etter gudstjenesten.

Olsok ble feiret som vanlig både i Hvaler kirke og på tusenårsstedet. Prest for kvelden var Ole Hauglum, og her sees han med rømmegrøten etter gudstjenesten. Det gikk med 16 kg rømmegrøt, og folk koste seg i finværet.

Onsdag 28. august inntok Formiddagstreffet på Hvaler Isegran. Guidet omvisning på veteranbåten MB Hvaler med Knut Alnæs som guide, var første post. Etter traktering i kafeteriaen Magasinet, fikk vi innføring i prosjektet Håpets katedral, ved Anne Skauen og Solveig Egeland. Til tross for dårlig værmelding, var været godt og tjenlig for 29 hvalerfolk på bytur!

PRIVATMEGLEREN
FREDRIKSTAD

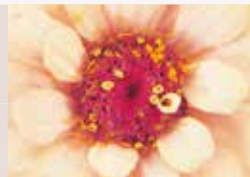
Uvurderlig

Enhver bolig har noe unikt ved seg. Vi kaller det for det gyldne kvadrat, og vår oppgave er å finne de boligkjøperne som vet å sette pris på akkurat ditt.

PrivatMegleren Fredrikstad har håndplukket de beste meglernes med lang erfaring fra Fredrikstadorrådet. Dersom du vurderer salg av egen bolig, er vårt totale konsept definitivt måten å selge din bolig på for å oppnå høyeste pris i markedet.

Kontakt oss for en hyggelig boliprat.

Wilbergjordet 2, 1605 Fredrikstad • Tlf. 97 17 86 20
www.privatmegleren.no/fredrikstad

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Svein Åge Johansen

Hans K. Helgesen

Birgit Groth

Vakttelefon 69 130 130 (24 t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no Lokaleid begravelsesbyrå

Ved kjøp av bunad er du
med i trekningen av en
bunad verdi kr. 27.500

Liers Husflid

Ivar Lier AS, Nygaardsgt. 49-51, 1607 Fredrikstad
Telefon 69 31 67 06 / 69 31 63 39
e-post: post@liershusflid.no
www.liershusflid.no / www.lokenbunaden.no

DIN LOKALE RØRLEGGER

Om du skal reparere et **KLOSETT**, skifte **KJØKKENKRAN**, eller drømmer om **NYTT BAD**, så kan vi hjelpe deg. Kom innom vår butikk på Vesterøy på Hvaler og få tips og inspirasjon, og se et bredt utvalg av baderomprodukter. Våre rørleggere har lang erfaring, og velger du oss er du sikret at jobben utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

EGEN GRAVEAVDELING

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjølekker for sjørarbeider.»

Bademiljø
BEST PÅ BAD

**BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGERBEDRIFT AS**

Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
Avd. Skjærhalden Storveien 16, 95 07 51 20
post@hvaler-ror.no / www.hvaler-ror.no

HER FOR
deg

Ellen

Ulf

Cathrine

Bjornar

Terje

David

Jarle

Borge Begravelsesbyrå

Ellen Margareth Bye

Tlf. 69 34 53 35

Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad
Begravelsesbyrå
Niemet, Johansen Etabl. 1885

Telefon hele døgnet: **69 31 30 62**
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

VIS-À-VIS
helse

Skjelsbu 14, Hvaler; tlf. 46890923
www.vis-a-vis-helse.no

Vi utfører alt av elektrisk arbeid i boliger og hytter

ELEKTRIKEREN

Morten Kristiansen

92 41 90 62 – morten@edra.no

– Skjærhalden –

www.edra.no

Mesterhjelp Skjærhalden

Monica Valen

**Hytte - Hjem – Bedrift
Alt for en enklere hverdag.**

www.mesterhjelp-hvaler.no – Telefon: 403 06 155

**Trenger du vaskehjelp!
Vi har utvidet og kan nå
også hjelpe ikke bare
"Hvalerfolka", men
Kråkerøy og Fredrikstad.
Ring oss !**

**post@mesterhjelp-hvaler.no
Org.nr 819 276 412 MVA**

**Monica 403 06 155 Hvaler
Lisbeth 413 54 5232 Kråkerøy/Fredrikstad
Linda 455 07 815**

Trenger du murer eller flislegger?

ALT INNEN:

- MURING
- PUSS
- FLISLEGGING

KRISTIANSENS MURSERVICE HVALER

Mobil: 913 90 611 – E-post: paal-mur@online.no

Prinseveien 6 – 1680 Skjærhalden

– GODKJENT VÅTROMSOPPDRAG –

FONUS

BEGRAVELSESBYRÅ

GRAVSTENER

Fredrikstad - Moss - Råde - Rygge - Sarpsborg

Telefon 03024 - fonus.no

HVALER

FLEX

Skal du **handle**, til
frisøren, eller kanskje
besøke en venn som bor
et stykke unna?
Da kan du kanskje reise dit
med **Flex**

Vil du vite om du kan reise med Flex?

Da går du inn på **flexhvaler.no**
eller ringer telefon **69 12 54 80**,
så vil vi hjelpe deg.

GRATIS
bestillingsreise

Tlf. 69 12 54 80
flexhvaler.no

Vil du være med i et fellesskap med global perspektiv? Bli med i vår NMS-gruppe!

Misjonsmesse Vesterøy bedehus 6. november

Ettermiddagssamling kl. 14
Her deltar Formiddagstreffet i Hvaler

Familiekveld kl. 17:30

Her blir det sanginnslag ved sangglade barn

På begge samlingene kan du oppleve:

- Andaktsord
- Sanginnslag
- Allsang
- Loddsalg
- Salg av flotte håndarbeider
- Servering av kaffe, saft og kaker

Trekning kl. 19

Velkommen!

Hilsen misjonsforeningene på Hvaler

ASMALØY BEDEHUS HØSTBASAR

Lørdag 26. oktober kl. 16

- Mange fine gevinster
- Bøttelotteri for barna
- Hummerlotteri
- Servering i Kaffestua
- Trekning fra kl. 18:30

Gevinster mottas med takk på bedehuset basardagen fra kl. 15

Velkommen til basar med tradisjoner!

Fra foreningslivet på Hvaler

Høst 2019

Normisjon

03.10.

07.11.

05.12.

Kirkens hus kl. 18.

Velkommen!

Søndre Kirkøy misjonsforening

29.09.

27.10.

24.11.

Kirkens hus kl. 17.

Velkommen!

Sjømannsmisjonen

«Fest på Kjerka» 21.10. kl. 18
på Kirkens hus

Kveldens gjester: Svein Helge Rødahl
og Tore E. Thorkildsen

Velkommen!

11.11. Kirkens hus kl. 19

Velkommen!

Sjømannsmisjonen har åpen kafe
på Kirkens hus 1. søndag i advent i
forbindelse med tenning av juletreet
på Torget.

Velkommen!

Strikkekafe

Vesterøy bedehus kl. 19 - 21:30

23.10.

20.11.

18.12.

Velkommen!

Vesterøy Misjonsforening

Vesterøy bedehus annenhver
mandag kl. 18.

Velkommen!

Kontaktperson: Bjørg Johansen,

Tlf: 69 37 62 89

Mobil: 916 68 528

Formiddagstreff

25.09. Asmaløy bedehus

23.10. Kirkens hus

06.11. kl. 14 Vesterøy bedehus –
Misjonsmesse

Strikkeklubben

Asmaløy bedehus den første torsdagen
i måneden kl. 19.

Vær velkommen!

Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen,

Mobil: 414 72 251.

Asmaløy misjonsforening

Samlinger på Asmaløy bedehus den
siste mandagen i måneden kl. 19.

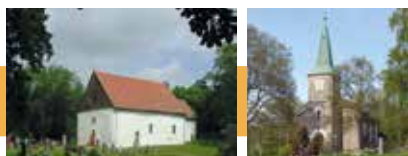
Velkommen!

Kontaktperson: Anne Hvalgård,

Mobil: 995 83 695

Siste frist for stoff til neste nr. er 10. oktober!

DÅP

Hvaler kirke

Herman Høkeli Eriksen
Petra Birkelund Prytz
Sigrid Selma Fredrike Scheibler
Sigmund Hillesdal
Axel Uppman

Alfred Matheo Stang
Otilie Toftdahl Ludvigsen

Spjørøy kirke

Lisa Helene Schakenda Nordmark

BEGRAVELSE

Hvaler kirke

Kari-Elisabeth Jung Arntzen

Spjørøy kirke

Solveig Margareth Dahlgren
Ruth Marry Olsen
Sigrid Marie Barm

VIELSE

Hvaler kirke

Karen Marie Aanonsen og Tom-Erik Hansen

Anne Berit Krokli og Bjørn Sylte

Linn Østtorp Melgård og Joakim Dyrdal

Karen Bruusgaard og Pål Alexander Marcussen

Vibeke Elise Fjellholt og
Fredrik Kristian Riise Bergsaker

Katharina Heide Paus og Sverre Andre Nordbø

Charlotte Arendt Martinsen og
Jon Eirik Martinsen

Ellen Bustgaard og Jarle Bentzen

Janne Kirsti Vold og Frode Totlund

Utevielser på Hvaler

Thuva Emilie Nelvik Johansen og
Magnus Solberg Andersen

Ragnhild Berglund og Bernt Andre
Edward Lauritz Rigland Brodtkorb

Ina Hansen og Hans Jacob Liljebjelke

Mari Appelgren og Daniel Johansen

Spjørøy kirke

Martine Bustgaard Angeland og Stian Pedersen

Gudstjenester høsten 2019

Alle gudstjenester begynner kl. 11, hvis ikke annet tidspunkt er oppgitt.

29. sept.	Spjørøy	Gudstjeneste med nattverd. Grethe Hummel.
6. okt.	Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Svein Helge Rødahl.
13. okt.	Spjørøy	Gudstjeneste med dåp og pilegrimstema. Grethe Hummel.
20. okt.	Spjørøy	Gudstjeneste med nattverd. Grethe Hummel.
27. okt.	Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Svein Mentzen.
2. nov. lør. kl 13	Hvaler	Minnegudstjeneste i forbindelse med Allehelgen. Alle navn på dem som er gravlagt på Hvaler siden Allehelgen 2018 blir lest opp. Det tenes et lys for hver enkelt. Det blir anledning til selv å tenne lys for noen man savner. Tore E. Thorkildsen og Grethe Hummel.
3. nov	Spjørøy	Allehelgensgudstjeneste. Det blir også en minnemarkering i denne gudstjenesten. Tore E. Thorkildsen og Grethe Hummel.
10. nov	Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Ole Hauglum.
17. nov	Spjørøy	Myldregudstjeneste. En gudstjeneste for alle sanser. De minste barna er spesielt invitert. Kirkekaffe. Kjersti Morland og Grethe Hummel.
24. nov	Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Svein Mentzen.

Postkort fra Gravningssundet 1920.

DEN NORSKE KIRKE

Hvaler menighet

<https://kirken.no/hvaler/>

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Tlf: 69 37 90 37

post@hvaler.kirken.no

Hvaler Sogn

Påtroppende leder blir valgt i oktober 2019 i det nye menighetsrådet.

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret,

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Ansvarlig utgiver:

Hvaler menighetsråd

post@hvaler.kirken.no

Kontonummer 1506.23.78902

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, redaktør

Einar Morland, redaksjonssekretær

Grethe Hummel, Kjersti Morland,

Dag Plau og Ellen Bjørnvall Vikør

Ansvarlig for annonsesalg:

Dag Plau. Tlf: 952 27 449

Trykk:

Møklegaards trykkeri AS

Fredrikstad

info@moklegaard.no

Ansatte:

Grethe Hummel

sogneprest

Tlf: 474 79 731

grethe@hvaler.kirken.no

Ken Phillips

kirkemusiker

Tlf: 414 69 147

keph@hvaler.kirken.no

Kjersti Morland

trosopplærer

Tlf: 975 26 412

kjersti@hvaler.kirken.no

Terje Moen

kirketjener

Tlf: 954 57 722

temo@hvaler.kirken.no

Jenny Schorpen

kirketjener

Tlf: 907 13 680

jenny@hvaler.kirken.no

Mona Vauger

kirkeverge/daglig leder

Tlf: 474 79 730

mona@hvaler.kirken.no

kirkevergen@hvaler.kirken.no

En liten håndfull ømhet

OLE PAUS

onsdag 27. november kl. 19 i Hvaler kirke

Billetter på www.ticketmaster.no
kr. 375 inkl. avgifter